

interviu _____

Valentin Lazea

Economist șef, Banca Națională a României*

În prezent Uniunea Europeană (UE) trece printr-o perioadă de redefinire a cadrului său de guvernanță economică. Care ar fi, în opinia dumneavoastră, atuurile inițiativei Tratatului de Stabilitate, Coordonare și Guvernare (TSCG) în Uniunea Economică și Monetară?

Prin aderarea la TSCG, o țară câștigă trei lucruri: o disciplinare a politicilor macroeconomice interne (mai ales în țările având politicieni și electorate cu înclinații populiste); o proiecție mult mai mare a puterii economice la scară globală (dacă nu ar fi parte a federației numite SUA, statul Carolina de Sud ar avea un PIB nominal egal cu al României); un acces la un pool de fonduri ieftine (fie că vorbim de Bugetul UE, fie că vorbim de mecanisme gen EFSF sau ESM). În schimbul tuturor acestor avantaje, o țară trebuie să renunțe treptat la suveranitatea economică. De exemplu, cedarea prerogativelor de politică monetară semnifică faptul că orice corectare a dezechilibrelor se poate face numai în economia reală (salarii reduse, șomaj crescut), deoarece deprecierea monedei naționale nu mai este disponibilă ca ajutor. Unii consideră ca acesta este un cost prea mare și că TSCG constituie o „cămașă de forță” (*straightjacket*). Aceștia uită însă faptul că, și în lipsa TSCG, piețele ar penaliza statele indisciplinate din punct de vedere macroeconomic, iar ajustările în acel caz ar fi mai dure și mai dezordonate. Europeanii trebuie să conștientizeze faptul că nu (mai) sunt stăpânii lumii și că, atâta timp cât există competitori puternici (SUA, China, Japonia) sau în devenire (Brazilia, India, Rusia), singura șansă a micilor țări europene este să stea unite și să pună competitivitatea economică pe primul plan (indiferent de sacrificiile pe care le cere acest deziderat) ... **pag 2**

*Toate opiniile prezentate sunt personale și nu angajează în vreun fel instituția BNR.

în acest număr _____

- 3 *Studii de Strategie și Politici - SPOS 2011*
- 6 *Conferința Reforma finanțelor publice în Uniunea Europeană*
- 8 *Conferința Reforma Politicii Agricole Comune în contextul perspectivei bugetare post-2013*
- 8 **ACTUALITATEA DREPTURILOR OMULUI LA PARLAMENTUL EUROPEAN**
Sesiunea din 17 - 20 aprilie 2012, Strasbourg
- 10 **Lansare înscriere curs:**
Pregătirea cadrelor didactice pe tematici europene

eveniment _____

Conferința Lansare **Studii de strategie și politici – SPOS 2011**

În data de 2 aprilie 2012, Institutul European din România (IER) a lansat, la sediul Reprezentanței Comisiei Europene în România și cu sprijinul acesteia, seria de Studii de strategie și politici (SPOS) elaborate în anul 2011. Evenimentul s-a bucurat de prezența domnului Leonard Orban, Ministrul Afacerilor Europene, fost comisar european pentru multilingvism, a domnului Niculae Idu, Șeful Reprezentanței Comisiei Europene în România, a doamnei Gabriela Drăgan ... **pag 5**

... Concret, TSCG face două lucruri: instituie mecanisme de *enforcement* pentru respectarea criteriilor de la Maastricht (lucru care ar fi trebuit să existe din 1999) și adaugă, prin Tabloul de Bord, o analiză și a altor zece indicatori macroeconomici, pornind de la constatarea că în țări precum Spania sau Irlanda criza s-a datorat nu atât indisciplinei bugetare, cât boomului imobiliar.

În acest sens, în contextul actualei crize economice, cum apreciați șansele de redresare a zonei euro? Care ar trebui să fie pașii de urmat pentru ca starea de criză la nivelul UE să nu se adâncească în următoarea perioadă?

Injecția de lichiditate de circa 1 trilion de euro efectuată de Banca Centrală Europeană nu a făcut decât să „cumpere timp” și să calmeze spiritele pentru o vreme. Soluțiile de fond trebuie să vină de la guverne și ele privesc creșterea fondurilor mecanismelor de stabilizare europene (EFSF și ESM), precum și emiterea, într-o formă sau alta, de obligațiuni europene (eurobonduri). Pe ambele aceste probleme, Germania, statul care ar trebui să conducă procesul de federalizare, este mai mult decât rezervată. Cauzele reținerii germane pot fi înțelese, ele fiind de natură financiară (suplimentarea fondurilor s-ar face îndeosebi pe seama contribuabilului german), istorică (după ce a eșuat în două rânduri să unifice continentul pe cale militară, Germania este reticentă în a încerca o unificare pe cale economică) și conjuncturală (Germania încă se mai percepe pe sine ca un *heavyweight*, capabilă să reziste în lupta cu marile economii ale lumii). În momentul în care elitele germane vor realiza că: a) o mare parte din forța Germaniei se datorează existenței UE și a zonei euro și că b) peste 10 - 20 de ani raportul de forțe mondial se va schimba inevitabil în defavoarea Germaniei, este posibil ca actuala rețineră să se disipeze.

Zona euro se va redresa, deoarece economiile importante din sud (Italia și Spania) dispun de capacitatea, de competența și de mândria necesare pentru a ieși din criză cu propriile forțe, fără a apela la fonduri europene. Este de dorit ca și Portugalia și Irlanda să nu mai apeleze la o a doua rundă de ajustare europeană, deoarece panica s-ar putea reinstala rapid printre investitori. Cât despre Grecia, ea a fost deja trecută la „pierderi” și potențialul de contagiune derivând de la ea s-a limitat foarte mult.

Valentin LAZEA este membru în Consiliul Științific Consultativ al Institutului European din România.

Domnul Lazea este economist șef al Băncii Naționale a României din 1999, iar din noiembrie 2004 este și președinte al Consiliului de Administrație al TransFond S.A., societate care operează tehnic sistemul electronic de plăți.

În perioadele 1997 – 1998 și august – decembrie 2000 a deținut funcția de secretar de stat la Ministerul Finanțelor.

Valentin Lazea este absolvent al Universității Sussex din Brighton și al Institutului IMF din Washington DC.

Cum apreciați că se va schimba guvernarea din UE și din zona euro?

Într-o lucrare foarte recentă (*The Changing Governance of the Euro Area: Challenges for the Relationship between EU countries*), Jean Pisani-Ferry, Andre Sapir și Guntram Wolff arată că guvernarea în cadrul UE și cea a zonei euro sunt complicate de doi factori: a) chiar între membrii zonei euro există diverse apetite pentru continuarea integrării; b) statele din afara zonei euro se împart între state care vor să intre în această zonă și state care nu vor acest lucru. În plus, a crescut tensiunea între prerogativele naționale și cele supra-naționale. De exemplu, dacă ar fi chemată să judece în privința transpunerii în legislațiile naționale a prevederilor TSCG, Curtea Europeană de Justiție ar putea

constata că, deși nu s-au respectat recomandările europene, legile sunt valide întrucât au fost aprobate de Parlamente suverane (!).

În final, autorii descriu trei scenarii posibile de evoluție:

- o Uniune Europeană cu două viteze, în care zona euro să fie coerentă și (practic) integrată politic;
- o Uniune Europeană fragmentată, cu fragmentare chiar și în zona euro;
- o Uniune Europeană cu geometrie variabilă generalizată, cu geometrie variabilă chiar și în zona euro.

Acest ultim scenariu ar presupune mai puține modificări legislative și ar fi mai puțin confrunțațional, dar, în mod clar, ar fi lipsit de coerență și eficiență în luarea deciziilor.

Cum anticipați evoluția economică a României pe termen scurt și mediu? Ce măsuri concrete ar trebui să fie luate pentru a se înregistra o creștere economică sustenabilă?

În ultimii doi-trei ani, România a trecut de la un model de creștere bazat pe consum (finanțat din exterior) și pe dezvoltarea sectoarelor neexportabile (*non-tradables*) spre un model bazat pe producție și export și pe dezvoltarea sectoarelor

exportabile (*tradables*), care ar trebui păstrat și în viitor, în ciuda apelurilor populiste. Rețeta pentru o creștere economică durabilă este cunoscută: atragere de investiții străine directe (în sectoarele exportabile) și de fonduri europene; stabilitate și predictibilitate macroeconomică; stabilitate și predictibilitate legislativă; flexibilitate a forței de muncă; investiții în infrastructura fizică și umană etc. La

„Rețeta pentru o creștere economică durabilă este cunoscută: atragere de investiții străine directe (în sectoarele exportabile) și de fonduri europene; stabilitate și predictibilitate macroeconomică; stabilitate și predictibilitate legislativă; flexibilitate a forței de muncă; investiții în infrastructura fizică și umană etc.”

modul mai concret, în agricultură ar trebui încurajată pe toate căile consolidarea terenurilor (fără de care nu sunt posibile câștiguri de productivitate), iar sectorul turismului ar trebui deschis investitorilor și clienților externi, mai pretențioși, dar cu potență financiară mai mare.

Cum evaluați situația României la 5 ani de la aderarea sa la Uniunea Europeană? Au fost îndeajuns folosite oportunitățile care derivă din statutul de stat membru?

România a intrat în UE fără o viziune proprie asupra viitorului acestei Uniuni și asupra contribuției pe care ar putea să o aibă în modelarea acestui viitor. De aici au rezultat o anumită pasivitate și o timiditate în dezbaterile europene. Pe plan

strict economic, România a intrat în UE cu filosofia greșită a dezvoltării pe calea acumulării de deficite (finanțate din exterior). Din fericire, criza economică ne-a adus cu picioarele pe pământ mult mai repede (după 2 - 3 ani și nu după 20 - 30 de ani precum în cazul Greciei sau al Portugaliei). Accesul la fondurile europene a fost limitat de propria incompetență și birocrație. Totuși, trebuie spus faptul că, în pofida relațiilor din presa senzaționalistă, România a absorbit până în prezent peste 20 la sută din fondurile post-aderare disponibile (dacă se iau în calcul și fondurile agricole, nu numai cele structurale) și că, an de an, a fost beneficiar net (și nu contribuitor net) în relația cu UE.

Interviu realizat de **Oana Mocanu**

publicație IER

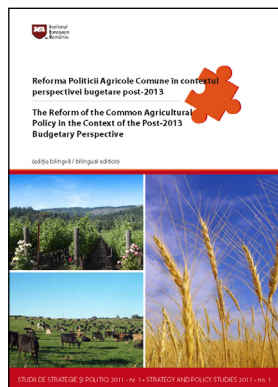
Studii de Strategie și Politici – SPOS 2011

Proiectul de cercetare *Studii de Strategie și Politici (Strategy and Policy Studies - SPOS)* a fost demarat în anul 2006 și continuă seria *Studiilor de impact (Pre-Accession Impact Studies - PAIS)* inițiată în 2001.

Studiile realizate în cadrul acestui proiect au scopul de a fundamenta pozițiile exprimate de România în cadrul Uniunii Europene și măsurile necesare pentru îndeplinirea obligațiilor sale de stat membru, respectiv pentru reprezentarea intereselor acesteia în fața instituțiilor comunitare.

Caracteristica majoră a acestui proiect de cercetare este dată de asigurarea unei comunicări și colaborări permanente între beneficiarii studiilor (instituțiile administrației centrale) și mediul academic și de cercetare din România și din străinătate. Se urmărește astfel asigurarea unei mai bune cunoașteri reciproce și a transferului de expertiză între părțile implicate.

Seria SPOS elaborată în anul 2011 furnizează elemente de fundamentare pentru politicile naționale în domenii cheie precum **politica agricolă (Reforma Politicii Agricole Comune în contextul perspectivei bugetare post-2013)**, **politica fiscală (Adoptarea Pactului Euro Plus: implicații asupra politicii fiscale a României și Semestrul European și asigurarea unei creșteri economice sustenabile prin însănătoșirea finanțelor publice. Lecții pentru România din perspectiva sustenabilității finanțelor publice)** și **politica socială (Analiza evoluțiilor politicilor sociale în UE în ultimii trei ani - pensii suplimentare/private și impactul îmbătrânirii populației)**.

Studiul **Reforma Politicii Agricole Comune în contextul perspectivei bugetare post-2013** evaluează impactul financiar al orientărilor Comisiei referitoare la Politica Agricolă Comună și abordează subiecte importante care fac obiectul negocierilor dintre statele membre din perspectiva modificărilor aduse de bugetul UE pentru perioada 2014 - 2020. Aceste teme privesc nivelul plăților directe și convergența, plafonarea plăților directe, introducerea plăților multiple, a unor plăți specifice pentru fermele mici, atragerea tinerilor către agricultură și modul de stabilire a priorităților naționale pentru dezvoltarea rurală în conexiune cu prioritățile de dezvoltare generale ale țării, oferind practic o nouă viziune strategică integrată. Plecând de la analiza politicilor agricole recente ale statelor membre (inclusiv România), autoarele elaborează o serie de scenarii și propun elemente de politici și măsuri în ceea ce privește stabilirea plafoanelor naționale pentru perioada 2014 - 2020, schemele de plată pentru fermele mici și finanțarea plății pentru practici agricole benefice pentru mediu.

Autori: Dr. Daniela Giurcă (coordonator), Dr. Cecilia Alexandri, Dr. Marioara Rusu

Studiul **Adoptarea Pactului Euro Plus: implicații asupra politicii fiscale a României** pornește de la o analiză a impactului crizei economice și financiare asupra regimurilor instituționale și de politici existente la nivelul UE, respectiv asupra Pactului Euro Plus, cel mai recent instrument creat pentru a consolida Pactul de Stabilitate și Creștere.

Lucrarea prezintă scenarii vizând evoluția principalilor indicatori economici și evaluează dezechilibrele înregistrate la nivel macroeconomic între statele membre, diferențele de productivitate și competitivitate și capacitatea diferitelor state membre de a răspunde eficient la șocurile piețelor. Toate aceste elemente, la care se adaugă constrângerile unor piețe ale muncii rigide în mare parte a statelor membre, nu permit Uniunii Monetare să gestioneze corespunzător crize majore. Ca beneficii identificate de autori pentru noile state membre care nu au adoptat încă moneda euro, inclusiv pentru România, Pactul Euro Plus prezintă avantaje ce vizează o monitorizare sporită a politicilor economice, creșterea convergenței, dar și accelerarea reformelor structurale necesare consolidării fiscale.

Autori: Prof. univ. dr. Daniel Dăianu (coordonator), Dr. Ella Viktoria Kallai, Dr. Laurian Lungu

Studiul *Semestrul European și asigurarea unei creșteri economice sustenabile prin înșănătoșirea finanțelor publice. Lecții pentru România din perspectiva sustenabilității finanțelor publice* înscrie inițiativa Semestrului European în contextul eforturilor de creștere a coordonării politicilor fiscale la nivel european, punând accent pe recomandările Comisiei Europene rezultate în urma primului exercițiu de acest tip, precum și pe evaluările Comisiei Europene cu privire la Programul de Convergență și la Programul Național de Reformă ale României.

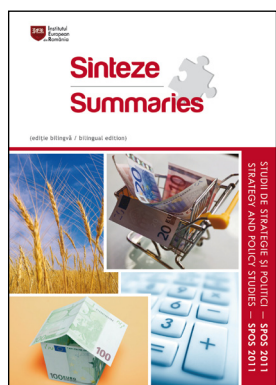
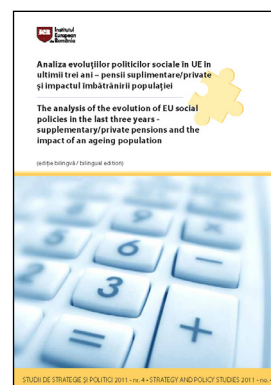
Lucrarea adoptă o viziune pe termen lung, analizând și evaluând aspecte ce definesc cadrul de manifestare a finanțelor publice din perspectiva structurală: evaluarea conduitei politicii fiscale prin determinarea componentei structurale a deficitului bugetar, identificarea provocărilor la adresa sustenabilității finanțelor publice în România, evaluarea impactului pe termen lung a procesului de îmbătrânire a populației asupra soldului primar al bugetului general consolidat.

Autori: Prof. univ. dr. **Moisă Altăr** (coordonator), Conf. univ. dr. **Ciprian Necula**, Lector univ. dr. **Ionuț Dumitru**, Lector univ. drd. **Gabriel Bobeică**

Studiul *Analiza evoluțiilor politicilor sociale în UE în ultimii trei ani - pensii suplimentare/ private și impactul îmbătrânirii populației* analizează sistemele de pensii din statele membre ale UE și orientările generale privind sustenabilitatea fondurilor, în contextul dezvoltării post-criză a mediului de afaceri și al evoluțiilor demografice previzibile. Pornind de la evoluția recentă a politicilor sociale din UE, autorii evidențiază principalele tendințe ale sistemelor de pensii și formulează argumente pro și contra diferitelor opțiuni de progres, din perspectiva nevoilor și posibilităților României.

Analiza conduce către evoluții necesare ale sistemului de pensii din România, în condiții de sustenabilitate și competitivitate sporite. Lucrarea propune elemente de politică socială pentru întărirea sistemului public de pensii și dezvoltarea componentei pensiilor private, în consens cu preocupările UE și potrivit celor mai bune practici în domeniu.

Autori: Prof. univ. dr. **Valentina Vasile** (coordonator), Prof. univ. dr. **Ileana Tache**, Lector univ. dr. **Cristiana Tudor**, Drd. **Clara Volintiru**

Sinteze studii SPOS 2011

Lucrarea prezintă câteva dintre principalele aspecte abordate în cadrul studiilor de strategie și politici SPOS 2011. Promovarea unor politici publice bazate pe cercetări prealabile reprezintă un element esențial în furnizarea unor rezultate de calitate, cu impact pozitiv asupra vieții cetățenilor și capabile să conducă la schimbările dorite în lumea reală. Temele abordate au răspuns unor cerințe diverse și de actualitate din perspectiva evoluției economiei și a societății românești, fiind rezultatul unui proces de consultare, atât a documentelor programatice naționale și europene, cât și a nevoilor instituționale, așa cum sunt percepute de reprezentanții administrației centrale.

Biroul Studii și Analize, IER

Programul de cercetare **Studii de Strategie și Politici - SPOS 2011** s-a desfășurat în perioada mai - decembrie 2011 și a implicat un număr de 14 specialiști, cercetători și cadre universitare.

Versiunile electronice ale studiilor pot fi accesate pe site-ul IER www.ier.ro, la secțiunea Publicații IER, Studii SPOS 2011: http://www.ier.ro/index.php/site/page/studii_de_strategie_si_politici

Varianta tipărită a studiilor poate fi achiziționată de la sediul IER, Bd. Regina Elisabeta nr. 7-9, Sector 3, București.

Preț/buc. studiu 30 lei
Preț/buc. sinteze 10 lei

Contact: Alina Arhire, coordonator de proiect Serviciul Comunicare și Marketing, sales@ier.ro

Conferința Lansare Studii de strategie și politici – SPOS 2011

În data de 2 aprilie 2012, Institutul European din România (IER) a lansat, la sediul Reprezentanței Comisiei Europene în România și cu sprijinul acesteia, seria de **Studii de strategie și politici (SPOS)** elaborate în anul 2011. Evenimentul s-a bucurat de prezența domnului **Leonard Orban**, Ministrul Afacerilor Europene, fost comisar european pentru multilingvism, a domnului **Niculae Idu**, Șeful Reprezentanței Comisiei Europene în România, a doamnei **Gabriela Drăgan**, Director General al IER și a domnului **Florin Pogonaru**, Președintele Consiliului de Administrație al IER și Președinte al Asociației Oamenilor de Afaceri din România (AOAR). De asemenea, la eveniment au participat **autorii studiilor** realizate în cadrul proiectului SPOS 2011, precum și un public interesat, reprezentanți mass-media.

Conferința a fost deschisă de către domnul **Niculae Idu**, care a salutat inițiativa IER de a demara o nouă serie de Studii de strategie și politici. Acesta a subliniat faptul că, din punct de vedere economic și politic, ne aflăm într-o perioadă problematică, însă Uniunea Europeană se ocupă activ de găsierea unor soluții nu doar pe termen scurt și mediu, ci și pe termen lung, așa cum se prezintă Strategia Europa 2020.

Doamna **Gabriela Drăgan** a remarcat că Studiile de strategie și politici (SPOS) sunt diferite de alte studii similare existente pe piață deoarece tratează subiecte în funcție de nevoile identificate la nivelul societății și sunt realizate împreună cu instituțiile beneficiare de către echipe interdisciplinare de cercetători din țară, dar și din afară, menite a asigura o privire echilibrată asupra problemelor abordate.

În cadrul intervenției sale, domnul ministru **Leonard Orban** a felicitat IER pentru consecvența demersului studiilor SPOS, aflate acum la a șasea ediție. A remarcat o penurie la nivelul resurselor din domeniul economic care să fundamenteze deciziile afacerilor europene, subliniind rolul important pe care îl are IER prin contribuțiile sale. Domnul Orban a lărgit orizontul discuției făcând referire la Pactul Euro Plus și Tratatul Fiscal, ambele semnate de România, afirmând că statele care decid să rămână în afara lor vor suferi o pierdere pe de o parte și o deconectare de la deciziile europene pe de alta. Vorbitorul

a mai făcut referire la studiul privind pensiile suplimentare/private și impactul îmbătrânirii populației, afirmând că este binevenit mai ales în contextul în care, potrivit Eurostat, în Uniunea Europeană se va generaliza tendința ieșirii la pensie la 67 de ani în condițiile în care costurile cu pensionarii vor crește cu 30% până în 2060. Domnul Orban a subliniat nevoia de studii și dezbateri pentru a putea găsi cele mai bune soluții care să reflecte interesele României.

Domnul **Florin Pogonaru** a afirmat că, în societatea românească în general și în cea de business în special, lipsește o bază de discuție riguroasă pentru stabilirea unor poziții, iar studiile SPOS reprezintă un produs de forță prin care IER s-a făcut remarcat în ameliorarea acestei deficiențe. Președintele AOAR a subliniat faptul că mediul de afaceri are nevoie de o bază intelectuală, documentată oferită prin studiile IER și și-a exprimat angajamentul de a dezvolta, în parteneriat cu IER, noi studii pe teme de interes, menite să sprijine rezolvarea problemelor din mediul de afaceri din România.

În cadrul secțiunii dedicate prezentării studiilor, domnul **Laurian Lungu**, managing partner la Macroanalitica și membru al echipei de cercetare din cadrul studiului **Adoptarea Pactului Euro Plus: implicații asupra politicii fiscale a României** a afirmat că, deși avem o uniune monetară, nu există o contraparte pe latura fiscală, așa cum se întâmplă în Statele Unite, iar criza economică din 2008 a evidențiat absența mecanismelor și instituțiilor care să răspundă provocărilor recesiunii. Intervenția domnului **Daniel Dăianu**, prof. univ. dr., Școala Națională de Studii Politice și Administrative, fost ministru de finanțe, coordonator al acestui studiu, a semnalat faptul că ar fi un real pericol pentru țara noastră să gândească un nivel al datoriei publice mai mare de 40%, chiar dacă limita impusă de Uniunea Europeană este de 60%. Referindu-se la Tratatul Fiscal European și la Pactul Euro Plus, domnul Dăianu le-a asemuit cu o „cămașă de forță” ce ar restrânge semnificativ spațiul de politică necesar, subliniind impactul negativ al intrării României sub incidența Tratatului de la 1 ianuarie 2013. Ar fi utilă încercarea de a spori încasările fiscale, de a ameliora eficiența cheltuirii banilor publici.

Domnul **Moisă Altăr**, prof. univ. dr., Academia de Studii Economice din București și coordonatorul studiului *Semestrul European și asigurarea unei creșteri economice sustenabile prin însănătoșirea finanțelor publice. Lecții pentru România din perspectiva sustenabilității finanțelor publice*, a evidențiat în prezentarea sa importanța realizării unei stabilități financiare în cadrul Uniunii Europene, în plus față de stabilitatea prețurilor. Prezentarea a privit și semnificația guvernării economice, caracterul artificial și problematic al zonei euro, dar și evaluarea problematică a conduitei politice fiscale în România. Domnul Altăr a subliniat că orice măsură luată la nivel național afectează întregul sistem al UE. Principalele provocări la adresa finanțelor publice în România sunt încasările bugetare foarte scăzute, impactul negativ pe termen lung al procesului de îmbătrânire a populației, structura nesustenabilă a cheltuielilor bugetare și o eficiență scăzută în cheltuirea banilor publici.

Doamna **Valentina Vasile**, prof. univ. dr., Director a.i., Institutul de Economie Națională și coordonator al studiului *Analiza evoluțiilor politicilor sociale în UE în ultimii trei ani: pensii suplimentare/private și impactul îmbătrânirii populației* a oferit prin prezentarea sa o viziune de ansamblu asupra sistemului actual de pensii din România, în condițiile procesului de îmbătrânire demografică, ale crizei economice, ale mobilității forței de muncă, ale dezvoltării unui model comportamental contributiv în sfera asigurărilor sociale și, nu în ultimul rând, ale ocupării informale. Sistemul de pensii actual în România este neperformant, atât pentru generațiile în plată, cât și pentru viitorii pensionari ce astăzi sunt contribuitori. Sunt propuse două variante prin care se poate înlăptui reforma sistemului de pensii în țara noastră: una „soft” sau „de continuitate” prin care se adoptă un set de măsuri

de ajustare, care să eficientizeze sistemul și alta „radicală” sau „de schimbări inovative, consistente și imediate”, care să construiască o cultură sănătoasă a economisirii, ambele având ca scop final asigurarea unei bătrâneți decente.

Doamna **Cecilia Alexandri**, cercetător, Institutul de Economie Agrară și membru al echipei de cercetare din cadrul studiului *Reforma Politicii Agricole Comune în contextul perspectivei bugetare post-2013* a atras atenția asupra importanței acestei politici în cadrul Uniunii Europene, de altfel unul dintre sectoarele cele mai subvenționate în configurația economică a Uniunii. Se pot identifica două tipuri de state membre și anume, statele cu o agricultură competitivă (cu ferme mari și eficiente, forță de muncă redusă ocupată în agricultură), care se situează pe poziții liberale și statele mai puțin dezvoltate (cu ferme mici și numeroase, cu o populație importantă ocupată în agricultură), care doresc menținerea unei politici agricole care să subvenționeze într-o formă sau alta fermele, pentru a putea face față concurenței, cum este cazul României.

În încheierea conferinței, dra **Agnes Nicolescu**, șef a.i., Biroul Studii și Analize din cadrul IER a mulțumit coordonatorilor și autorilor pentru implicarea lor în realizarea celor patru studii, reamintind în final dezbaterile privind fiecare studiu în parte, ce vor avea loc în perioada următoare.

Sinteza integrală a conferinței este disponibilă pe site-ul IER, la secțiunea Arhivă evenimente http://www.ier.ro/index.php/site/arhiva_evenimente/.

Oana Mocanu, Andreea Ichim, Alexandra Irod

Conferința Reforma finanțelor publice în Uniunea Europeană

Institutul European din România a organizat în data de **11 aprilie 2012**, în parteneriat cu **Banca Națională a României**, conferința intitulată *Reforma finanțelor publice în Uniunea Europeană*. Punctul de plecare al dezbaterii a fost studiul *Adoptarea Pactului Euro Plus: Implicații asupra politicii fiscale a României*, realizat sub egida IER în cadrul proiectului de Studii și Strategii și Politici SPOS 2011.

Sesiunea de deschidere fost moderată de doamna **Gabriela Drăgan**, director general al Institutului European din România, care a subliniat prezența invitaților speciali, a felicitat autorii studiului și a conturat cadrul discuțiilor, arătând că studiul este provocator și scoate la iveală o serie de probleme specifice actualei structuri de guvernare a Uniunii Europene.

Domnul **Leonard Orban**, ministrul afacerilor europene, a salutat inițiativa autorilor studiului și a remarcat că acesta prezintă o analiză critică a deciziilor adoptate atât la nivel comunitar, cât și la nivel național. Dl. Orban a scris la concluziile autorilor, arătând că Europa se confruntă cu o puternică criză a dezechilibrelor macroeconomice în zona euro și sugerând necesitatea unei mai bune coordonări a politicii economice a statelor membre pentru convergență în guvernare.

Domnul **Lucian Croitoru**, consilier al guvernatorului Băncii Naționale a României și membru al consiliului de administrație al Institutului European din România, a evidențiat încă de la începutul intervenției sale că principala chestiune de la care pleacă tratarea crizei este identificarea corectă a cauzelor sale din zona euro. Dl. Croitoru este de părere că soluția adoptată de Uniunea Europeană, respectiv crearea Pactului Euro

Plus, a fost una necesară, dar propune și o soluție necontracționistă, care ar consta în reducerea competitivității Germaniei și deprecierea monedei euro pentru stimularea întregii zone euro.

În intervenția sa, domnul **Bogdan Drăgoi**, ministrul finanțelor publice la acea dată, a afirmat că, prin semnarea Pactului Euro Plus, România și-a asumat anumite angajamente în domeniul finanțelor publice și astfel, pentru anul 2012 există 2 planuri majore de acțiune: susținerea nivelului investițiilor și al creșterii economice și creșterea colectărilor fiscale printr-o modernizare a administrației financiare.

Cea de-a doua secțiune intitulată „*Reforme și politici în domeniul finanțelor publice naționale și europene*”, a fost deschisă de dl. **Aurelian Dochia**, analist economic și managing partner Concept, ca moderator al dezbaterii, care a subliniat importanța clarificării impactului noilor reguli ale pactului Euro Plus asupra economiei românești, precum și a constrângerilor pe care acesta le impune politicilor economice naționale.

Domnul **Daniel Dăianu**, prof. univ. dr. în cadrul SNSPA, membru corespondent al Academiei Române, fost membru al Parlamentului European, fost ministru de finanțe, coordonatorul studiului, a prezentat o imagine de ansamblu asupra crizei economice și a subliniat absența unor politici economice la nivelul zonei euro, pactul Euro Plus urmând a se sprijini pe măsuri la nivel național. Această situație este o consecință a unei uniuni monetare lipsite de instituții, de stabilizatori automați în ansamblul său și de o

politică economică cuprinzătoare pentru Uniune. Dl. Dăianu a reiterat consecința resimțită la nivelul spațiului de manevră a politicilor naționale ca urmare a aplicării pactului, acest spațiu devenind foarte limitat, dar și lipsa unor măsuri de reformă care să amelioreze substanțial actuala criză în cadrul Uniunii.

Doamna **Ella Kallai**, economist șef în cadrul Alpha Bank, coautor al studiului, a prezentat o retrospectivă a perioadei 2000-2010, urmărind evoluția principalilor indicatori economici. Invitata a adus în discuție creșterea rapidă a costului unitar al muncii în România în comparație cu noile state membre, fenomenul emigraționist accentuat, explozia importurilor în perioada 2005-2008, dar și creșterea nesustenabilă a salariilor din sectorul public în raport cu productivitatea muncii.

Domnul **Laurian Lungu**, managing partner Macroanalitica, coautor al studiului, a evidențiat impactul acordului Euro Plus asupra politicilor fiscal-bugetare și a arătat că actualul pact nu rezolvă problemele de fond deoarece va reduce spațiul de manevră al guvernului român, iar principală problemă a României rămâne gradul scăzut de încasări fiscale, cel mai mic din cadrul Uniunii Europene.

Domnul **Valentin Lazea**, economist șef al BNR, a atras atenția asupra raportului dintre productivitatea muncii și creșterea salariilor, considerând că acesta a fost unul subunitar, dar și asupra mecanismului devalorizării interne ca măsură împotriva actualei crize. Totodată, a fost adusă în atenție ideea că semnarea Pactului Euro Plus a constituit o etapă necesară pentru consolidarea disciplinei fiscale și bugetare, lărgirea posibilităților de control ale Uniunii asupra diverselor sectoare economice fiind justificată.

Domnul **Moisă Altăr**, prof. univ. dr ASE, s-a pronunțat împotriva introducerii limitării deficitului structural în Constituție, întrucât relativitatea termenului poate duce la rezultate diferite. Referitor la politica de austeritate, a susținut că este necesar ca aceasta să fie însoțită de măsuri de stimulare a economiei, altfel, efectele sale vor fi negative pentru economie, ducând la șomaj sporit și la diminuarea încasărilor monetare.

Domnul **Liviu Voinea**, conf. univ. dr. SNSPA, a reluat tema guvernantei, care este un substitut incomplet pentru guvernare, Uniunea Europeană creând reguli pentru că nu are instituții. În opinia sa, deficitul structural reprezintă cel mai nedemocratic indicator, fiind un criteriu netransparent și care nu poate fi înțeles. Dl Voinea a afirmat că acest tratat ignoră consecințele sociale ale unei austerități prelungite și elimină posibilitatea de a avea politici economice contraciclice, reducând cheltuielile sociale pe termen lung.

Pentru mai multe detalii, consultați http://www.ier.ro/index.php/site/arhiva_evenimente/

Agnes Nicolescu, Andreea Ichim

Conferința

Reforma Politicii Agricole Comune în contextul perspectivei bugetare post-2013

Institutul European din România a organizat, în data de 26 aprilie 2012, conferința intitulată **Reforma Politicii Agricole Comune în contextul perspectivei bugetare post-2013**. Punctul de plecare al discuțiilor a fost rezultatul cercetărilor întreprinse în cadrul studiului omonim, realizat sub egida IER, în cadrul proiectului de Studii de Strategie și Politici SPOS 2011.

Obiectivele studiului au vizat sprijinirea decidenților politici în elaborarea unei poziții vizavi de noul proiect de regulament și de unele dintre subiectele aflate în discuția reformei Politicii Agricole Comune în contextul perspectivei bugetare post-2013.

În sesiunea de deschidere s-a făcut referire la „provocările” perioadei 2014-2020, atenția fiind îndreptată asupra importanței pe care orientarea Comisiei privind PAC o oferă programelor de cercetare și inovare, precum și liberalizării producției. De asemenea, în cursul prezentărilor, s-au reiterat dificultățile statelor membre de a ajunge la un numitor comun în condițiile în care politica agricolă comună, respectiv politica de coeziune reprezintă trei sferturi din bugetul Uniunii Europene.

Domnul **Adrian Rădulescu**, Președintele Comisiei pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice, Camera Deputaților, a subliniat importanța unui control mai strict al fondurilor destinate agriculturii, și nu plafonarea lor, precum și necesitatea unei egalizări treptate a subvențiilor la nivel european, atrăgând atenția asupra pericolelor ce ar surveni în urma unei uniformizări abrupte a acestora.

Explicând abordarea și concluziile studiului, doamna **Daniela Giurcă**, cercetător și consultant pentru politici agricole și dezvoltare rurală, în calitate de coordonator, a insistat asupra unor evaluări privind avantajele și dezavantajele României în condițiile menținerii sau ale unor ușoare modificări ale propunerilor Comisiei. Dna Giurcă a analizat totodată diverse configurații ale plăților directe și ale formelor sau nivelurilor de plafonare a acestora, precum și implicațiile pentru practica agricolă, care ar putea fi benefice pentru climă și mediu.

Analiza realizată de studiu a fost adâncită pe direcția bipolarității structurilor agricole din România și a evoluției micro-exploatațiilor, în prezentarea doamnei **Valérie Villemain Cioleş**, cercetător, Unité Mixte de Recherche MOISA (Marchés, Organisations, Institutions et Stratégies d'Acteurs), Montpellier. Potrivit analizelor sale, exploatațiile agricole și viticole sunt predominant de natura celor de subzistență. Acestora li se contrapun societățile comerciale mari, cu o pondere insignifiantă în total, dar cu o suprafață de 21-23%. O trecere către fermele mai mari, familial-comerciale, necesită o schimbare profundă. Trebuie combătută decapitalizarea cu care acestea se confruntă și dezvoltate scheme de micro-creditare.

Între problemele abordate la dezbaterile care a urmat prezentărilor formale, consemnăm: poziția oficială a României vizând PAC-post 2013, oportunitățile deschise de noile orientări, fondurile și plățile europene, concentrarea exploatațiilor și a proprietății, dialogul cu patronatele.

Sinteza integrală a conferinței este disponibilă pe site-ul IER, la secțiunea Arhivă evenimente http://www.ier.ro/index.php/site/arhiva_evenimente/

Andreea Ichim

PE

ACTUALITATEA DREPTURILOR OMULUI LA PARLAMENTUL EUROPEAN

Sesiunea din 17 – 20 aprilie 2012, Strasbourg

Sesiunea a debutat în după-amiaza zilei de marți 17 aprilie, pentru a respecta Sărbătoarea de Paști a deputaților europeni creștini ortodocși. Lucrările au fost dedicate problematicii privind respectarea drepturilor omului în lume. Astfel, Catherine Ashton, Vicepreședintele Comisiei/Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate a participat la dezbateri atât pe marginea declarațiilor prezentate de asupra unor chestiuni punctuale pe această temă (situația din Mali, din Siria, din Birmania/Myanmar), cât și la dezbaterile comune, pe fond, prilejuite de rapoartele asupra stadiului în care se află negocierile pentru Acordurile de asociere UE - Azerbaidjan și UE - Armenia.

Sursa: http://www.flickr.com/photos/european_parliament/

financiară și a politicii de vecinătate. Dezbaterile au subliniat faptul că progresele nu sunt pe măsura așteptărilor, deși cooperarea la Marea Neagră rămâne o preocupare a Uniunii Europene. Chiar dacă nu toate statele din regiune sunt membre ale Uniunii, legăturile cu acestea trebuie întărite, mai ales cu Turcia, stat candidat, dar și cu celelalte, în cadrul organizațiilor de cooperare, a Sinergiei Mării Negre. Astfel, legăturile cu Rusia și cu Turcia vor asigura un rol important Uniunii în regiune.

Marti au fost prezentate și dezbătute în plen mai multe rapoarte ale comisiilor de specialitate, între care raportul privind *Coordonarea sistemelor de securitate socială*, care se referă la ajutoarele de șomaj pentru lucrătorii transfrontalieri nesalariați și la personalul navigant din aviația civilă. Comisia pentru afaceri economice și monetare a prezentat două rapoarte: *Baza fiscală consolidată comună a societăților și Impozitarea produselor energetice și a electricității*. Primul analizează propunerea de directivă, formulată de Consiliu, privind baza fiscală consolidată comună a societăților (CCCTB), stabilind reguli comune de calculare a bazei fiscale aplicabile societăților care își desfășoară activitatea în Uniunea Europeană. Comisia pentru piața internă și protecția consumatorilor și-a dat avizul pentru acest proiect, cu mai multe amendamente. Unul dintre acestea urmărește să protejeze veniturile fiscale ale autorităților regionale și locale, prin conservarea dreptului statelor membre de a lua măsuri în acest sens, în conformitate cu sistemele lor constituționale și într-un mod compatibil cu dispozițiile directivei.

Miercuri a fost prezentat și dezbătut în plen, timp de peste patru ore, raportul Comisiei pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară: *O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor*. Raportul a abordat mai multe politici publice ale Uniunii Europene (economică, agricolă, a pescuitului, a transporturilor, a energiei, comercială comună, regională). Intervențiile deputaților au atras atenția asupra legăturilor subtile dintre politici și schimbările climatice, protecția resurselor naturale de faună, floră, viață sălbatică, peisaj și biodiversitate. Au formulat opinii mai multe comisii parlamentare: comerț internațional; industrie, cercetare și energie; dezvoltare regională; pescuit. Acest document a fost inițiat în ianuarie 2011¹, ca una dintre cele șapte inițiative emblematice ale strategiei Europa 2020, care favorizează creșterea inteligentă, durabilă și incluzivă. Utilizarea rațională a resurselor, s-a subliniat, este indispensabilă pentru a proteja activele ecologice, pentru a păstra calitatea vieții pentru generațiile prezente și viitoare, pentru a asigura securitatea aprovizionării cu resurse esențiale (materii prime, energie, apă, pământ, sol, biodiversitate, resurse maritime). Raportul este în așteptarea lecturii unice în sesiunea plenară din 23 mai 2012 a primei faze de adoptare a bugetului.

Joi a avut loc dezbaterile declarației Comisiei și a Consiliului privind *Aderarea UE la Convenția Europeană a Drepturilor Omului*. Bødskov Morten, președintele în exercițiu al Consiliului, prim-ministru al Danemarcei a reamintit declarația Parlamentului European din 2010 în favoarea aderării UE la convenție. Comisia a negociat cu Consiliul Europei de la Strasbourg în numele statelor membre, finalizând aceste negocieri în iunie 2011. Însă unele rețineri ale Consiliului, care privesc dreptul de vot al statelor membre și faptul că deciziile trebuie adoptate în unanimitate, au determinat demararea unui proces de găsire a unui compromis, pentru ca toate statele membre să aibă aceeași poziție. Comisarul Siim Kallas, vicepreședinte al Comisiei, a reamintit principiile negocierii: instituțiile europene vor fi neutre, obligațiile sunt ale statelor membre, legislația europeană nu va fi afectată. Curtea va putea obliga UE să-și schimbe legislația, iar CJUE și CEDO vor colabora strâns. La CEDO va fi numit un judecător reprezentant la CJUE. Uniunea va avea un drept de vot în ceea ce privește convenția. Comisia va evalua activitățile UE în baza convenției, iar uniunea va contribui financiar la acoperirea costurilor CEDO.

Faptul că PE este preocupat de respectarea drepturilor omului se reflectă și în propunerea de rezoluție pe baza *raportului anual despre drepturile omului în 2010*. Parlamentul European se arată preocupat de necesitatea unor reguli concrete pentru a consolida monitorizarea cenzurii internetului de către regimurile autocratice. În această propunere, deputații salută totodată planul de numire a unui reprezentant special al UE pentru drepturile omului, ca urmare a solicitării de lungă durată a PE.

Pentru detalii, vizitați <http://www.europarl.europa.eu/news/ro>

Mariana Bara

¹ COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR, *O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor - inițiativă emblemată a Strategiei Europa 2020*, 26 ianuarie 2011, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0021:FIN:RO:HTML>

Lansare înscriere curs Pregătirea cadrelor didactice pe tematici europene

Institutul European din România (IER), în parteneriat cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului (MECTS), organizează un program de formare profesională a cadrelor didactice în domeniul afacerilor europene, finanțat de Comisia Europeană prin Reprezentanța Comisiei Europene în România, în baza contractului de finanțare semnat ca urmare a licitației PN/2011-11/BUC.

Acest program de formare se adresează cadrelor didactice din toate cele trei cicluri de învățământ: primar, gimnazial și liceal care predau discipline școlare în care tematica Uniunii Europene este subiect de lecție sau parte a unor lecții de geografie, istorie, educație civică, cultură civică și orice altă disciplină școlară din curriculum-ul opțional.

În cadrul acestui program se va organiza câte o sesiune de formare de două zile în fiecare din centrele: București, Iași, Cluj, pentru fiecare din cele trei cicluri de învățământ: primar, gimnazial, liceal, după cum urmează:

Localitatea de desfășurare a cursului	Județele repartizate pentru curs	Ciclul de învățământ	Perioada de desfășurare a cursului
București	București, Ilfov, Mehedinți, Dolj, Gorj, Olt, Vâlcea, Argeș, Prahova, Dâmbovița, Ialomița, Teleorman, Giurgiu, Călărași, Constanța	primar	16 -17 iulie
		gimnazial	18 -19 iulie
		liceal	20 -21 iulie
Iași	Botoșani, Suceava, Iași, Neamț, Bacău, Vaslui, Harghita, Covasna, Buzău, Vrancea, Brăila, Galați, Tulcea	primar	9 - 10 iulie
		gimnazial	11 - 12 iulie
		liceal	13 - 14 iulie
Cluj	Satu Mare, Maramureș, Sălaj, Bihor, Cluj, Bistrița Năsăud, Arad, Timiș, Hunedoara, Caraș Severin, Alba, Mureș, Sibiu, Brașov	primar	3-4 septembrie
		gimnazial	5-6 septembrie
		liceal	7-8 septembrie

Agenda cursului constă în module centrate pe următoarele tematici: istoria și instituțiile UE, politicile UE, Strategia UE2020, oportunități de programe educaționale europene și Spațiul profesorului.

Cursul este acreditat cu 4 credite profesionale transferabile.

Echipa de formatori include formatori specializați în domeniul afacerilor europene și cadre didactice cu experiență în învățământul primar, gimnazial și liceal. Pentru acest program de formare se vor selecta 305 cadre didactice (182 din mediul urban și 123 din mediul rural)

Toate costurile aferente participării la cursuri sunt decontate prin proiect.

Înscrierea la toate sesiunile de curs este deschisă până la 1 iunie 2012.

Informații suplimentare pot fi obținute de la: http://www.ier.ro/index.php/site/page/curs_cadre_didactice

Date de contact:

Cornelia Predoiu
responsabil organizare cursuri
021- 314 26 96; int. 150
cornelia.predoiu@ier.ro

Diana Popa
coordonator de proiect
021- 314 26 96; 021 314 26 97 int.114
diana.popa@ier.ro

Marinica Stoian
inspector general MECTS
021- 405 62 00, int. 1183
mariana.stoian@medu.edu.ro

Redactor-șef: Oana Mocanu
Redactori: Mariana Bara, Mihai Sebe, Diana Popa
Grafică & DTP: Monica Dumitrescu
Versiunea în limba engleză: Raluca Brad, Andreea Ichim, Mona Răus

* Textele publicate în acest Newsletter exprimă opinia autorilor și nu reprezintă poziția oficială a Institutului European din România.

ISSN 2065 - 457X

Pentru a primi viitoarele numere ale Newsletterului IER, vă puteți abona accesând următorul link: www.ier.ro.

Institutul European din România
Bld. Regina Elisabeta nr. 7-9, RO - 030016, București, România
Tel: (+4021) 314 26 96/ 133 / Fax: (+4021) 314 26 66
Contact: newsletter@ier.ro
Web: www.ier.ro